

Janko Samec

Punčka

Ta moja punčka res je čudovita
in živa vsa, čeprav je le igrača,
saj kamor koli grem, povsod obrača
oči za mano in smehlja se zvita.

Če ne pogledam je, pa srborita
spusti se v jok in zviija se ko kača,
da solz prepolna moja je brisača,
ko brišem jih raz lica ji umita.

Tako doseže vse, kar ona hoče
s tem smehom svojim, z grenkimi solzami,
ko iz srca pred mano se razjoče.

Hvaležna res sem zanjo svoji mami,
ki je prosila, da mi dal jo oče
za god je z darežljivimi rokami!

Tone Gaspari

Zimska noč

Izv. lesorez O. Gasparija.

Devetnajstletnik sem se pripeljal v svojo prvo službo tja gor, kjer se zajeda babnopoljska skledasta dolina med snežniške in kočevske gozdove. Prvo leto sem oblezel tisto okolico po dolgem in počez, pretaknil sem vsa pota in steze, kakor bi imel od kilometra. Dejal bi, da sem tako spoznal skoraj vsako ped tiste zemlje. Največkrat sem pri tem naletel na oglarja Zelnikarja, ki se ni mogel zadosti načuditi, kaj me nosi po gmajnah, ko bi vendar najlaže doma sedel v senci. Vselej sva jo potem mahnila kako uro skupaj, da mi je Zelnikar pripovedoval ter razkazoval.

»Volcje? Prav v vas jih še ni bilo!« mi je na vprašanje pojasnjeval. »Na medveda sem že naletel v Skalovcu. Na volka ne bi rad!«

Dejal sem mu, da tudi jaz zato poleti bolj pretikam okrog, ker bom pozimi doma ostajal in bral.

»Pa ja!« se je razveselil moje odločitve. »V zapečku zima hitro mineva; ne more do živega ne burja ne zver.« Potem je popravil: »Ko zameti skozi okno pogledajo, pa še v zapečku nisi varen.«

Tako je bilo naslednjo zimo. Snega je natreslo čez kolena, nato je zrastle nekaj dni pred polno luno burja ter ga razmetala po zatišjih in zaklonih. Ceste je pobrisala, vzdignila z zateglim javkanjem oblake pršiča.

in nato zadelala ovinke. Okrog šole je tako tulilo, kakor bi se zbrale na vogalih lačne zveri.

V soboto proti poldnevu se je burja malo unesla. To je bilo zadosti, da me ni obdržalo doma. Zamete pod Bukovico sem sicer moral gaziti v célo, po zbrisih pa sem korakal, kakor bi se izprehajal. Komaj streljaj je bilo do hrvaške meje in še dober kilometer, pa sem dosegel premrzeln utrujen sosedni Prezid.

Pri prijatelju, ki me je bil povabil, sem najprej posrkal vroč čaj. Tako se je spet povrnila dobra volja, ki je povzročila, da sem se ob smehu in pomenku zasedel do večera. Pri obiskih se ne moreš kar tako odtrgati, ako nimaš drugod nujnega posla! Bilo je že po deveti, ko sem se poslovil. Nisem slutil, kako mi bo v tisti noči prav prišla okretnost in prisebnost. Pozneje mi res nikoli ni bilo žal, ker sem se v mladih letih toliko potikal po lesnikah in divjih češnjah.

Roke sem potlačil do komolcev v suktno in kučmo poveznil čez ušesa. Ob nosu in licih sem čutil malo burje. Polna luna je spremenila okolico, ki je bila zasnežena, da ni bilo v daljavi razločiti gozdov in hiš, v mlečno-belo pokrajino, čudovito lepo in mirno. Konec tega je padala od pokopališkega zidu in od jagnedi na cesto senca, od tam dalje pa ni bilo madeža. Mislil sem, kako sta se v poletnih svetlih nočeh odražala od bele ceste Gavgarski grič in Vražji vrtec, ki sta stala kot dva črnobradata stražarja na vsaki strani obmejne doline. V tisti noči sta bila čista, bela in tako blizu, da bi razločil na vrhu podlasico.

Veselil sem se razgleda na vzponu ceste, kajti tam se je odgrnila vsa dolina tja do Police. O, tudi zima je lepa! Mlad sem bil, suh in koščen, ali zdrav kot dren, prvo leto sem otepal sam svoj kruh. Ponosen sem bil na to in nenadoma me je prevzelo toliko prešernosti in poguma, da bi krenil s ceste in bredel ta beli, moknati sneg vse vprek tja do doma.

Na prelomu ceste sem obstal. Pritisnil sem se k zidu pri jagnedi. Oči so se mi razprle in obtičale na Gavgarskem vrhu.

Kaj je to? Dve senci! Dvoje vran leti tik nad snegom? Ne! Živali sta, toda vrani nista!

»Volkova!« mi je nato glasno ušlo, kakor bi hotel zaklicati na pomoč.

Razločil sem, kako se v diru pomikata senci po grebenu proti vrhu. Druga za drugo. V trenutku sem spregledal: lisica po navadi ne lovi v dveh; srni bi bili večji; pes se zdaj tišči dóma — — volkova sta... Na vrh — potem doli na cesto — in —

»Na drevo!« sem sklenil.

Zagazil sem po snegu do jagnedi, se z vso močjo odgnal, toda veja je bila previsoko! Do zida sem preskočil. Tam sem se oprijel skozi sneg vrhnjih kamnov in s čevlji poiskal toliko razpoke, da sem splezal na vrh. Sila in skrb sta mi dala moči za dva. Odgnal sem se z zidu ter zagrabil za prvo vejo, na kateri sem obvisel. Plaz snega se je usul po meni. Še dva krepka prijema pa sem stal na veji tik ob deblu. Pri tem mi je padla rokavica na tla. Zeblo me ni nič, kakor bi se to godilo poleti. Po vsem telesu sem čutil neprijetno vročino, noge so se mi tresle, dihal sem s polnimi pljuči in v sunkih, srce mi je razbijalo, da sem ga imel v sleherni žili.

Videl sem razločneje. Prav blizu ceste sta že bili živali. Tam je širok jarek. Res, preskočili sta ga. Na cesti sta za trenutek obstali, kakor bi izgubili sled. Pa sta se takoj nato spet zasukali in jo ubrali po cesti proti meni.

Ni me več Bog ve kako skrbelo. Burja piha od volkov, zato me ne moreta zaslediti. Ako zavohata ob pokopališču moje stopinje, ne bo nič

posebnega, saj ne znata plezati. Bom pač prečul noč na jagnedi, kljub temu, da bi bilo udobneje doma v postelji.

Tekla sta skoraj vstric, le za glavo je bil eden na desni zadaj. Prvi je povešal gobec k tlom. Od belega snega sta se odražala kakor leteči pošasti, toda kmalu sem zagledal posamezne dele telesa. Še kakih sto korakov!

Ovinek je toliko spremenil burji smer, da je nastal nekaj metrov od dreves čez cesto visok zamet. Popoldne sem napravil skozenj ozko gaz. Z drevesa se mi je zazdel kakor zid. Tam se bosta najbrž ustavila in me zagledala.

Stal sem pritisnjen ob deblo ter nepremično opazoval, medtem pa so se mi v mislih spreletavali načrti.

Bližala sta se v hitrem, enakomernem teku. Videl sem ju že prav dobro: telesi sta jima bili zleknjeni, uhlja položena na glavah, močna repa sta kakor plavala v zraku. Še dva, tri metre! Zabredla bosta v zamet in potem se bo odločilo.

Ne da bi se ustavila, sta se tik pred zame-
tom okrenila na desno, preskočila — hop, hop — v nezameten cestni jarek in jo ubrala po zbrisu mimo pokopališča in po rebri navzgor. Za minuto sta izginila; potem sta se pokazali visoko zgoraj pod gozdom samo še dve bežeči senci in izginili med drevjem.

Premaknil sem se le toliko, da sem se prepričal, da ne sanjam.

Dolgo sem še čakal na jagnedi, kakor bi se bal, da se utegneta zveri povrniti. Silno me je zažejalo: jezik je postal suh in vročičen. Zaskrbljenost in nestrpnost sta popustili, zato me je začelo zebsti. Povsod so mi spet begale oči. Ali se ni tam mekaj zganilo? Ne! Brž dol in domov!

Da bi se ogrel, sem do meje tekkel. Pri prvih hišah v vasi sem postal, da sem se oddahnil. Vas je ležala skoraj zakopana v snegu: nobenega razsvetljenega okna ni bilo, nobenega glasu, nobenega najmanjšega giba nikjer. Visoko nad hišami je svetila velika mrzla luna. Nehote sem se ozrl: tam onstran meje so stale jagnedi. Ena izmed njih se je natančno odražala od ostalih.

Nikomur nisem pravil zgodbe, pa je naslednji dan v nedeljo že vsa vas vedela o volkovih.

Zelnikar mi je pokimal: »Volkova, volkova! Nihče drug! Smo ju zjutraj sledili za bajtami.« Ugotovil je smeje, da sem vse prav naredil, vendar mu ni hotelo v glavo, zakaj sta se zveri v taki zimi ogibali naselij.